

FAIR TRADE CENTER

AP-FONDERNA OCH FÖRLUST AV BIOLOGISK MÅNGFALD

SVENSK SAMMANFATTNING AV RAPPORTEN
"PUSHING THE PLANET TO RETIREMENT"

Vad gör pensionerna med planeten?

Variationsrikedomen bland jordens arter och i våra ekosystem minskar fortare än någonsin. Stora skogar och gräsmarker omvandlas till jordbruksmark, 75% av fiskbestånden är överfiskade eller i stort sett uttömda och 10-30% av alla däggdjur, fåglar och amfibier är utrotningshotade.¹ De omfattande skadorna på ekosystemen minskar drastiskt naturens förmåga att utföra funktioner som vi är beroende av – så kallade ekosystemtjänster - såsom produktion av rent vatten och mat, klimatreglering och förebyggande av översvämningar.

Miljöpåverkan från företagsverksamhet spelar en central roll i denna kris.

Enligt FN:s initiativ för ansvarsfulla investeringar uppskattas den årliga kostnaden för den miljöförstöring som världens 3 000 största börsnoterade bolag orsakar uppgå till 2 150 miljarder USD.² AP-fonderna investerar i majoriteten av dessa företag. Rapporten redogör för kopplingarna mellan AP-fondernas investeringar och de huvudsakliga orsakerna till förlusten av arter och ekosystem. Exempel presenteras avseende föroreningar från gruvsektorn samt olje- och gasföretag, palmoljeindustrins skövling av regnskog i Indonesien och Malaysia, samt förlust av unika naturområden på grund av

-
1. Millennium Ecosystem Assessment, Ecosystems and Human Well-being: Synthesis, 2005, <http://www.maweb.org/documents/document.356.aspx.pdf>
 2. UN PRI and UNEP FI, Universal Ownership - Why environmental externalities matter to institutional investors, 2011, http://www.unpri.org/viewer?file=files/6728_ES_report_environmental_externalities.pdf

© Oliver Suckling | Dreamstime.com

Enorma arealer regnskog i Indonesien och Malaysia har skövplats för att ge plats åt palmoljaplantager

sojaodling i Sydamerika. Dessutom beskrivs fondernas innehav i företag som utvinnet fossila bränslen vilket bidrar till klimatförändringarna, en av huvudfaktorerna bakom minskningen av biologisk mångfald.

Dialog med bolag är fondernas främsta verktyg för att hantera sin miljöpåverkan. Det är dock mycket svårt att utvärdera hur effektiv denna arbetsmetod är eftersom mycket få eller inga resultat redovisas när det gäller biologisk mångfald. Rapporten visar också att fondernas arbetsmetoder inte är

baserade på tydliga prioriteringar för hur aktieportföljernas miljöpåverkan mest effektivt kan minskas.

AP-fonderna har t.ex. innehav till ett värde av 470 miljoner kronor³ i de amerikanska jordbruksföretagen Archer Daniels Midland och Bunge som dominerar världshandeln med soja från Sydamerika.⁴ Trots att expansionen av sojaodlingar är en av de viktigaste orsakerna till förlust av arter och ekosystem i Sydamerika⁵, har fonderna inte fört dialog med företagen i syfte att få dem att förbättra sitt miljöarbete. AP-fonderna

3. Innehav per 31 december 2013.

4. Oxfam, Cereal secrets - The world's largest grain traders and global agriculture, 2012, <http://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/tr-cereal-secrets-grain-traders-agriculture-30082012-en.pdf>

5. WWF, The growth of soy - Impacts and solutions, 2014, http://wwf.panda.org/what_we_do/footprint/agriculture/soy/soyreport/

har också investerat över 52 miljoner kronor⁶ i Wilmar International Ltd., som kontrollerar 45% av världshandeln med palmolja. Företaget anklagas för involvering i omfattande skövling av regnskog i Indonesien⁷, men fonderna har inte försökt påverka bolaget under 2013. AP-fonderna gör också mycket begränsade insatser för att minska sin exponering mot företag som utvinnet fossila bränslen⁸, trots att klimatförändringarna är en av huvudfaktorerna bakom den snabba minskningen av biologisk mångfald.

I samband med den pågående översynen av pensionssystemet bör allianspartierna och Socialdemokraterna som utgör riksdagens pensionsgrupp se till att riktlinjer för AP-fondernas arbete med hållbarhetsfrågor utvecklas. Riktlinjerna bör säkerställa att fonderna vidtar förebyggande åtgärder för att undvika att bidra till förlust av biologisk mångfald samt innehålla krav på transparens. Dessutom bör riksdagen se till att en översyn görs av hur placeringsreglerna påverkar AP-fondernas arbete med

ansvarsfulla investeringar. I synnerhet bör det utredas om placeringsreglerna kan möjliggöra investeringar i företag som arbetar proaktivt för att minska sin miljöpåverkan och företag som ser affärsmöjligheter i att bevara biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

På det operativa planet bör fonderna utvärdera hur aktieportföljerna påverkar och är beroende av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, i linje med befintliga rekommendationer från FN:s Miljöprogramns Finansinitiativ.⁹ Ett sådant underlag möjliggör för fonderna att utveckla strategier för urval av företagsdialoger och engagemang i initiativ som syftar till att främja frivilliga standarder eller certifieringar för att bevara biologisk mångfald. Slutligen bör fonderna göra ett åtagande att exkludera företag för vilka miljöfarliga arbetsmetoder som riskerar att orsaka omfattande förlust av biologisk mångfald är en integrerad del av affärsverksamheten.

6. Innehav per 31 december 2013.

7. Greenpeace, Certifying destruction – Why consumer companies need to go beyond the RSPO to stop forest destruction, 2013, <http://www.greenpeace.org/international/Global/international/publications/forests/2013/Indonesia/RSPO-Certifying-Destruction.pdf>

8. WWF, Fossilbubblan och de svenska pensionsfonderna, 4 nov. 2013, <http://www.wwf.se/source.php/1564779/140305%20WWF%20faktablad%20-%20Fossilbubblan%20och%20de%20svenska%20pensionsfonderna.pdf>

9. The Natural Capital Declaration, <http://www.naturalcapitaldeclaration.org/the-declaration/> och The Natural Value Initiative, <http://www.naturalvalueinitiative.org/>

Rekommendationer

Till riksdagen och pensionsgruppen

- Utveckla riktlinjer för AP-fondernas arbete med ansvarsfulla investeringar som säkerställer att fonderna minimerar sin negativa påverkan på biologisk mångfald. Riktlinjerna ska innehålla krav på transparens, inklusive rapportering om ekologiskt fotavtryck, exkluderings- och resultat av utövande av aktivt ägarskap.
- Se över hur placeringsreglerna påverkar AP-fondernas arbete med ansvarsfulla investeringar. Utred om reglerna kan möjliggöra investeringar i företag som arbetar proaktivt för att minska sin miljöpåverkan och företag som ser affärsmöjligheter i att bevara biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- Säkerställ att AP-fondernas uppdrag är i linje med Sveriges politik för global utveckling¹⁰ som slår fast att alla politiska beslut ska ta hänsyn till effekterna för fattiga länder och människor.

Till AP-fonderna

- Utvärdera hur aktieportföljerna påverkar och är beroende av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, i linje med rekommendationer från FN:s Miljöprogramns Finansinitiativ¹¹. Offentliggör resultatet av analysen.
- Använd utvärderingen för att utveckla långsiktiga strategier för aktivt ägande, inklusive urval av företagsdialoger och engagemang i initiativ som syftar till att främja frivilliga standarder eller certifieringar för att bevara biologisk mångfald.

10. Sveriges politik för global utveckling, <http://www.regeringen.se/sb/d/10423>

11. The Natural Capital Declaration, <http://www.naturalcapitaldeclaration.org/the-declaration/> och The Natural Value Initiative, <http://www.naturalvalueinitiative.org/>

- Gör ett åtagande att exkludera företag för vilka miljöfarliga arbetsmetoder som riskerar att orsaka omfattande förlust av biologisk mångfald är en integrerad del av affärsverksamheten.

Till allmänheten

- Kräv att riksdagen ser till att våra pensioner förvaltas på ett hållbart sätt genom att skicka påverkansmejl via www.schysstapensioner.nu.
- Prata med kollegor, vänner och familj om varför det är viktigt att AP-fonderna inte bidrar till miljöförstöring och kränkningar av mänskliga rättigheter. Diskutera på Twitter med #schysstapensioner och #apfonder eller sprid information på Facebook från <https://www.facebook.com/schysstapensioner>.
- Bli medlem i Fair Trade Center för att stödja vårt arbete med granskning och påverkan <http://www.fairtradecenter.se/bli-medlem-nu>.

Hela rapporten hittar du här: www.fairtradecenter.se

© FAIR TRADE CENTER Juni 2014

Författare: Maria Sjödin

Fair Trade Center är en ideell organisation som granskar svenska företags handel med låglöneländer. Vi vill få dem att agera med respekt för människor och miljö. Vi vill ha mer rättvisa för pengarna.

Rapporten är finansierad med stöd från WWF:s initiativ Innovativ naturvård vars syfte är att stödja idéer och projekt som främjar biologisk mångfald och minskade ekologiska fotavtryck. WWF tar inte ställning till rapportens innehåll.

Layout and graphics: Lina Garemark

Cover photograph: David Gilbert/RAN - Rainforest Action Network

<https://www.flickr.com/photos/rainforestactionnetwork/>

Cargill's Problems With Palm Oil - <https://www.flickr.com/photos/rainforestactionnetwork/5551347497/in/photolist-aM5wCH-CDfha-9DZgwT-ebm2XS-9sB79E-9sy7cT-91S6qo-aM5yAK-9sB7Kw-9sy7st-9sB7jI-aM4qaH-a7bhGa-afVsjF-enzWHs-9sy6Q4-9sy72R-9sB7ch-9sB7Qh-9sB7T3-9sy76P-9sy7Be-9sy7fD-4NrFRa>

Licens Creative Commons - <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/2.0/legalcode>

FAIR TRADE CENTER

TEL: +46 (8) 6434364 | INFO@FAIRTRADECENTER.SE